ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 511 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κροατίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Κροατίας του 2020

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κροατίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Κροατίας του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Κροατία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση.

(2) Η έκθεση χώρας του 2020 για την Κροατία[3] δημοσιεύθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Κροατίας στην εφαρμογή των

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
[3] SWD(2020) 510 final.

ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019[4], η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Κροατίας στην επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν επίσης στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κροατία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες που συνδέονται με τα υψηλά επίπεδα δημόσιου, ιδιωτικού και εξωτερικού χρέους σε ένα πλαίσιο χαμηλής δυνητικής ανάπτυξης.

(3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επισήμως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκεί έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κλυδωνισμούς στην καταναλωτική ζήτηση και έχει αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών, καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Η πανδημία προκάλεσε μεγάλο οικονομικό σοκ, το οποίο έχει ήδη σοβαρές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση[5] με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

(4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένα χρονικά και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατική εποπτεία και σε ανεξάρτητο δικαστικό έλεγχο.

(5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης[6]. Η ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Συμβούλιο την άποψή της ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι τρέχουσες συνθήκες επιτρέπουν την ενεργοποίηση της ρήτρας. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Όσον αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Παρέχει στα κράτη μέλη τη

[4] ΕΕ C 301 της 5.9.2019, σ. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά, ενώ δίνει παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.

(6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών συνεπειών μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να προετοιμάσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, με ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς και να αντλήσουν όλα τα διδάγματα από την κρίση.

(7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε την ευελιξία που παρέχει η ενιαία αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστούν η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση κατέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, τα οποία να περιλαμβάνουν ιδίως βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών. Πρόκειται για καθοριστικά στοιχεία όσον αφορά την κατάρτιση ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

(8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια[7] για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παρέχουν πρόσθετη ευελιξία, καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για το λογιστικό έτος 2020-2021. Η Κροατία ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από τις προκλήσεις.

---

[7] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5) και κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

(9) Οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας είναι πιθανό να είναι σημαντικές και άνισα κατανεμημένες στις κροατικές περιφέρειες λόγω διαφορών στην εξειδίκευση. Οι παράκτιες περιφέρειες και τα νησιά που εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τον τουρισμό θα πληγούν ιδιαίτερα. Ως εκ τούτου, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις πολιτικής.

(10) Στις 30 Απριλίου 2020, η Κροατία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους.

(11) Η Κροατία επί του παρόντος υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος.

(12) Στο οικείο πρόγραμμα σύγκλισης του 2020, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό ισοζύγιο θα επιδεινωθεί από πλεόνασμα 0,4 % του ΑΕΠ το 2019 σε έλλειμμα 6,8 % του ΑΕΠ το 2020 και θα βελτιωθεί σε έλλειμμα 2,4 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ, μετά τη μείωσή του στο 73,2 % του ΑΕΠ το 2019, αναμένεται να αυξηθεί στο 86,7 % το 2020 σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από υψηλή αβεβαιότητα που σχετίζεται με την πανδημία COVID-19.

(13) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, η Κροατία έχει λάβει δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της ικανότητας του συστήματος υγείας της, την ανάσχεση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των επιχειρήσεων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανέρχονται σε 2,8 % του ΑΕΠ. Τα δύο κύρια μέτρα συνίστανται στην επιδότηση που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις για τη διατήρηση των εργαζομένων και στις φορολογικές απαλλαγές που χορηγούνται στις επιχειρήσεις που έχουν πληγεί περισσότερο. Επιπλέον, η Κροατία θέσπισε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στη στήριξη της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις και τα οποία εκτιμώνται από το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 σε 1,3 % του ΑΕΠ. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν αναβολές καταβολής φόρων όσον αφορά τους φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών και τις κοινωνικές εισφορές. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η Κροατία συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19. Η πλήρης εφαρμογή των εν λόγω μέτρων και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.

(14) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης της Κροατίας θα είναι ίσο με -7,1 % του ΑΕΠ το 2020 και -2,2 % το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθει στο 88,6 % του ΑΕΠ το 2020 και να μετριαστεί στο 83,4 % το 2021.

(15) Στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της αναμενόμενης υπέρβασης από την Κροατία του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση προκύπτει ότι το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997, δεν πληρούται.

(16) Ως απάντηση στην πανδημία, η Κροατία έλαβε ταχέως μέτρα μεγάλης εμβέλειας για την προστασία των πολιτών της και την ανάσχεση της εξάπλωσης του ιού. Η πανδημία (και τα συναφή μέτρα ανάσχεσης) οδήγησε σε σοβαρή διατάραξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με συνακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας. Το πραγματικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 9,1 % το 2020 και θα ανακάμψει κατά 7,5 % το 2021, ενώ το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να αυξηθεί σε 10,2 % το 2020 και να βελτιωθεί σε 7,4 % το 2021, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής. Ο τομέας του τουρισμού, που αντιπροσωπεύει πολύ σημαντικό μερίδιο της κροατικής οικονομίας, θα επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό. Παράλληλα, η Κροατία χρειάστηκε να αντιμετωπίσει και τις επιπτώσεις ενός μεγάλου σεισμού στο Ζάγκρεμπ στις 22 Μαρτίου 2020. Για να μετριαστεί ο αρνητικός αντίκτυπος στην οικονομία, η Κροατία έλαβε σειρά φιλόδοξων μέτρων, μεταξύ των οποίων μέτρα στήριξης των μισθών, απαλλαγές από φόρους και κοινωνικές εισφορές και αναβολή της καταβολής τους, στήριξη των ΜΜΕ, συμπληρωματικές εγγυήσεις για την ασφάλιση εξαγωγών και αναστολή πληρωμών για δόσεις δανείων, καθώς και ειδικά μέτρα για τον τουρισμό και άλλους τομείς που πλήττονται σε σημαντικό βαθμό.

(17) Η έξαρση της νόσου COVID-19 αποτελεί δοκιμή για την ανθεκτικότητα του κροατικού συστήματος υγείας. Αν και η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη είναι εν γένει ικανοποιητική στην Κροατία, οι ιατρικές ανάγκες που δεν καλύπτονται λόγω απόστασης είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Μια πιο ισόρροπη γεωγραφική κατανομή των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και των εγκαταστάσεων θα επέτρεπε την ευκολότερη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Η κατανομή της αρμοδιότητας για τις εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης στην Κροατία μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των επαρχιακών αρχών επιδέχεται βελτίωση. Η κεντρική κυβέρνηση υποχρεούται να καλύπτει τα χρέη των νοσοκομείων που ανήκουν σε επαρχίες, αλλά διαθέτει περιορισμένα μέσα επηρεασμού του τρόπου διαχείρισής τους. Η στενότερη συνεργασία μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των επαρχιών είναι ζωτικής σημασίας για να εξασφαλιστεί η προμήθεια κρίσιμων ιατρικών προϊόντων και για να είναι δυνατή η λήψη μέτρων περιορισμού της διασποράς της COVID-19. Η χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής υγείας καθιστά δυνατή τη μείωση των άμεσων επαφών μεταξύ των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και των ασθενών, μειώνοντας επίσης τον κίνδυνο λοιμώξεων. Η χρήση της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης είναι διαδεδομένη, αλλά πολύ χαμηλό ποσοστό των παραπεμπτικών και των μητρώων υγείας είναι σε ψηφιακή μορφή.

(18) Λόγω της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, οι εργοδότες αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην καταβολή των μισθών, γεγονός που αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των επιπέδων της ανεργίας και της φτώχειας, με ακόμη πιο έντονες εδαφικές ανισότητες. Παραδοσιακά, η συμμετοχή σε ενεργητικά μέτρα πολιτικής για την αγορά εργασίας ήταν πολύ χαμηλή, αλλά υπό τις παρούσες συνθήκες τα εν λόγω προγράμματα αποκτούν μεγαλύτερη βαρύτητα. Για την παροχή στήριξης στους εργοδότες και την ελαχιστοποίηση του αριθμού των απολύσεων, τα μέτρα αυτά, αλλά και άλλα καθεστώτα στήριξης περιορισμένης χρονικής διάρκειας, ιδίως τα καθεστώτα μειωμένου ωραρίου εργασίας, θα πρέπει να ενισχυθούν. Βραχυπρόθεσμα, συμβάλλουν στη διατήρηση θέσεων εργασίας, αλλά και μεσοπρόθεσμα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της πρόβλεψης των αναγκών της αγοράς εργασίας κατά τη φάση της ανάκαμψης. Η κροατική δημόσια υπηρεσία απασχόλησης θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για να στηρίξει το εργατικό δυναμικό στην ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων (π.χ. ψηφιακές δεξιότητες), να καταρτίσει στρατηγικές προσέγγισης του μη ενεργού πληθυσμού και να καταπολεμήσει την αδήλωτη εργασία. Το επίδομα ανεργίας δεν παρέχει δίχτυ

ασφαλείας για τους απολυμένους εργαζομένους, καθώς τόσο η κάλυψη όσο και η επάρκεια είναι περιορισμένες. Η ικανότητα μείωσης της φτώχειας που προκύπτει από το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα αξιολογείται επίσης ως χαμηλή σε ένα πλαίσιο υψηλών ποσοστών φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, εδαφικών ανισοτήτων και παραγόντων κινδύνου που σχετίζονται με την ηλικία, το φύλο και την αναπηρία.

(19) Η αξιοπιστία της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο δημιουργεί ανησυχίες. Τα νοικοκυριά στην Κροατία δεν διαθέτουν ευρεία πρόσβαση σε διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας στο σπίτι. Περίπου το 70 % των νοικοκυριών διαθέτει σταθερή ευρυζωνική σύνδεση, ενώ μόνο το 6 % έχει σταθερή ευρυζωνική σύνδεση τουλάχιστον 100 Mbps. Αυτό, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, θα μπορούσε να αποτρέψει την τηλεργασία και την εξ αποστάσεως μάθηση, ιδίως μεταξύ των ευάλωτων ομάδων, όπως οι φοιτητές από μειονεκτούσες οικογένειες ή τα άτομα με αναπηρία. Οι ομάδες αυτές κινδυνεύουν να αποκλειστούν από την αιφνίδια μετάβαση σε μια πιο ψηφιοποιημένη κοινωνία. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι εναλλακτικές εργασιακές ρυθμίσεις που προβλέπουν τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, δεδομένου ότι το ποσοστό των εργαζομένων που τηλεργάζονται (6 έως 7 %) ανέρχεται στο ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ.

(20) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού επηρεάζουν σε συνεχή βάση ορισμένους τομείς της οικονομίας, κυρίως λόγω των ελλείψεων δεξιοτήτων. Η προώθηση της απόκτησης επαρκών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων, κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εν συνεχεία με την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων θα μπορούσε να αυξήσει την παραγωγικότητα και να καλύψει τα κενά σε δεξιότητες. Η ποιότητα και η συμμετοχικότητα του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να βελτιωθούν σε όλα τα επίπεδα, και η μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών πρέπει να συνεχιστεί. Η εισαγωγή της ψηφιακής εκπαίδευσης έχει ήδη αποδείξει την αξία της στην παρούσα κρίση· χρειάζεται περαιτέρω ανάπτυξη των υποδομών και του υλικού για την ψηφιακή εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των ενηλίκων.

(21) Η Κροατία θα πρέπει να στηρίξει τη συνεχή ροή πιστώσεων και άλλων χρηματοδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της μη τραπεζικής χρηματοδότησης, προς βιώσιμους δανειολήπτες που πλήττονται από την κρίση. Η Κροατία έχει θεσπίσει σειρά προγραμμάτων παροχής κινήτρων και στήριξης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες παροχής ταχείας και συνεχούς στήριξης ρευστότητας στις επιχειρήσεις μέσω δανείων και εγγυήσεων, ιδίως κρατικών εγγυήσεων, με έμφαση στις ΜΜΕ, ώστε να ξεπεραστεί η κρίση και να διευκολυνθεί η ανάκαμψη. Οι επιχειρήσεις στην Κροατία βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στα τραπεζικά δάνεια και τις ταμειακές ροές για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών τους. Το τραπεζικό σύστημα θα πρέπει να υποστηρίζεται με εγγυήσεις προκειμένου να ανοίξουν νέες χρηματοδοτήσεις για τις ΜΜΕ και να βελτιωθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανθεκτικότητα του τραπεζικού τομέα. Η απαλλαγή από την καταβολή φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και η δυνατότητα αναβολής τους συνέβαλε επίσης στη βελτίωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων.

(22) Έχουν καταβληθεί νέες προσπάθειες για τη μείωση του διοικητικού φόρτου και των κανονιστικών περιορισμών. Ωστόσο, η λειτουργία των επιχειρήσεων εν γένει εξακολουθεί να παρεμποδίζεται από τον ακόμη υψηλό κανονιστικό και διοικητικό φόρτο, για παράδειγμα όσον αφορά τις άδειες, τις απαιτήσεις υποβολής αναφορών και

τις φορολογικές διαδικασίες. Ο προσδιορισμός των διοικητικών και οικονομικών επιβαρύνσεων προχωρεί μέσω διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη και μέσω ειδικού δικτυακού τόπου, ενώ θεσπίζονται μέτρα για τη μείωση των πιο επαχθών υποχρεώσεων. Η διασφάλιση της ομαλής πρόσβασης στα επαγγέλματα και της άσκησής τους, μέσω του εξορθολογισμού των ρυθμιστικών τους πλαισίων και των σχετικών διοικητικών διαδικασιών, είναι επίσης ζωτικής σημασίας, ιδίως για τις ΜΜΕ και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μεμονωμένων επαγγελματιών. Πραγματοποιήθηκε επανεξέταση των φόρων υπέρ τρίτων και εγκρίθηκε ένα πρώτο σχέδιο δράσης από την κυβέρνηση τον Μάιο του 2020.

(23) Για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η Κροατία θα πρέπει να προωθήσει τις επενδύσεις σε τομείς που ενισχύουν την ανάπτυξη, συμβάλλοντας στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Μια σύγχρονη και εύρωστη ψηφιακή υποδομή είναι βασικής σημασίας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης και των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο της ψηφιακής μετάβασης, οι επενδύσεις σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου 5G, αποτελούν προαπαιτούμενο. Οι επενδύσεις θα πρέπει να υποστηρίζουν τους στόχους της Κροατίας για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και την ενεργειακή μετάβαση που περιγράφονται στο εθνικό σχέδιο της Κροατίας για την ενέργεια και το κλίμα. Η Κροατία διαθέτει ιδιαίτερο περιθώριο και την ευκαιρία να επενδύσει σε βιώσιμες αστικές και σιδηροδρομικές μεταφορές, στην ενεργειακή απόδοση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στις περιβαλλοντικές υποδομές. Επιπλέον, όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων, η Κροατία υστερεί σημαντικά σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ και απαιτούνται επενδύσεις για τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης της Κροατίας. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να βοηθήσει την Κροατία να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας. Με τον τρόπο αυτό η Κροατία θα μπορέσει να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το εν λόγω ταμείο.

(24) Η αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης στην Κροατία κατατάσσεται κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η περιορισμένη ικανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών και έργων εμποδίζει την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα, όπως κατέστη φανερό κατά τη διάρκεια της κρίσης στην εφαρμογή των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, τα οποία για την Κροατία αποτελούν σημαντική ευκαιρία να αμβλύνει τις συνέπειες της κρίσης και να στηρίξει την ανάκαμψη της οικονομίας. Η εφαρμογή του νέου συστήματος στρατηγικού σχεδιασμού, καθώς και η ανακοινωθείσα εθνική αναπτυξιακή στρατηγική, δεν προχωρούν. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλος εδαφικός κατακερματισμός της δημόσιας διοίκησης και ανισορροπία μεταξύ αρμοδιοτήτων και πόρων σε τοπικό επίπεδο. Αυτό συμβάλλει στην άνιση ποιότητα των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών ανά τη χώρα και αυξάνει το διοικητικό κόστος.

(25) Ο σημαντικός αριθμός συσσωρευμένων υποθέσεων και οι χρονοβόρες διαδικασίες στα αστικά και εμπορικά δικαστήρια εξακολουθούν να επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και την αποτελεσματική διευθέτηση των περιπτώσεων αφερεγγυότητας, ενώ οι προκλήσεις για την ποιότητα και την αποδοτικότητα της ποινικής δικαιοσύνης παρεμποδίζουν την καταπολέμηση των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών αδικημάτων. Σημειώθηκε πρόοδος στην επίλυση των παλαιότερων εκκρεμών

δικαστικών υποθέσεων και στη χρήση ηλεκτρονικής επικοινωνίας στα δικαστήρια, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.

(26) Ενώ οι παρούσες συστάσεις επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019, κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων έως και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι εν λόγω συστάσεις παραμένουν επίκαιρες και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις συστάσεις που αφορούν οικονομικές πολιτικές σχετικές με επενδύσεις. Αυτές οι τελευταίες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα άμβλυνσης και στρατηγικές εξόδου όσον αφορά την τρέχουσα κρίση.

(27) Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Κροατίας εμφανίζει επαρκή κεφαλαιοποίηση και κερδοφορία, ενώ η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού στον τραπεζικό τομέα έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν ορισμένες πιέσεις λόγω των ανοιγμάτων τους στους πλέον ευάλωτους τομείς στην έξαρση της νόσου COVID-19. Έχουν θεσπιστεί μέτρα για την άμβλυνση των αρνητικών επιπτώσεων των μέτρων ανάσχεσης στις επιχειρήσεις. Είναι ζωτικής σημασίας τα μέτρα αυτά να είναι προσωρινά, να συνδέονται αυστηρά με την έξαρση της νόσου και να παρέχουν κατάλληλη βοήθεια στις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες για να επανέλθουν στη βιωσιμότητα. Η προσέγγιση αυτή θα στηρίξει τις επιχειρήσεις, χωρίς να υπονομεύεται η πρόοδος που έχει σημειώσει η Κροατία ως προς τη βελτίωση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της.

(28) Η συνέχιση των προσπαθειών ενίσχυσης του πλαισίου πρόληψης και επιβολής κυρώσεων όσον αφορά τη διαφθορά είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της ανάκαμψης μετά το πέρας της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 και για την επίτευξη αποδοτικής, υποκείμενης σε λογοδοσία και διαφανούς διάθεσης και κατανομής κονδυλίων και πόρων. Παρά τη μερική εφαρμογή διαφόρων σχεδίων δράσης, τα ζητήματα διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων εξακολουθούν να είναι διαδεδομένα για τις επιχειρήσεις. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση του πλαισίου πρόληψης και επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις διαφθοράς προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφανής και αποδοτική χρήση των δημόσιων πόρων. Χρειάζονται πιο αποτελεσματικά εργαλεία για την πρόληψη και την πάταξη της διαφθοράς, ιδίως σε τοπικό επίπεδο. Η ανάγκη ενίσχυσης των μηχανισμών εποπτείας των τοπικών υπαλλήλων και των διορισμών σε τοπικές δημόσιες επιχειρήσεις εξακολουθεί να υπάρχει, όπως και η ανάγκη διασφάλισης της δυνατότητας της Επιτροπής Συγκρούσεων Συμφερόντων να εκπληρώνει τον ουσιαστικό αποτρεπτικό της ρόλο. Οι πρωτοβουλίες για την αύξηση της διαφάνειας, όπως η δημοσίευση των περιουσιακών στοιχείων δικαστών και εισαγγελέων, αναμένεται να αρχίσουν το 2020.

(29) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για τον συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Τα κράτη μέλη έχουν συνεκτιμήσει, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κατωτέρω

συστάσεων, η Κροατία θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.

(30) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Κροατίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς την Κροατία κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Κροατία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους ενωσιακούς κανόνες και κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(31) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και η γνώμη του[8] αποτυπώνεται ειδικότερα στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(32) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Στις παρούσες συστάσεις λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας και διευκόλυνσης της οικονομικής ανάκαμψης ως πρώτο απαραίτητο βήμα για να καταστεί δυνατή η προσαρμογή των ανισορροπιών. Οι συστάσεις που αφορούν άμεσα την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών οι οποίες εντοπίστηκαν από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 4,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Κροατία να μεριμνήσει το 2020 και το 2021 προκειμένου:

1. να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, τη βιωσιμότητα της οικονομίας και ακολούθως τη στήριξη της ανάκαμψης· όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να συνεχίσει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων· να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας· να προωθήσει την ισόρροπη γεωγραφική κατανομή των εργαζομένων και των εγκαταστάσεων στον τομέα της υγείας, τη στενότερη συνεργασία μεταξύ όλων των βαθμίδων διοίκησης και τις επενδύσεις στην ηλεκτρονική υγεία·

2. να ενισχύσει τα μέτρα και τους θεσμούς της αγοράς εργασίας και να βελτιώσει την επάρκεια των επιδομάτων ανεργίας και των συστημάτων ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος· να αυξήσει την πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες· να προωθήσει την απόκτηση δεξιοτήτων·

3. να διατηρήσει σε ισχύ μέτρα για την παροχή ρευστότητας σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και σε αυτοαπασχολούμενους· να μειώσει περαιτέρω τις επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων και τους περιορισμούς που προβλέπονται στις ρυθμίσεις για τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει σε επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως σε περιβαλλοντικές υποδομές, βιώσιμες αστικές και σιδηροδρομικές μεταφορές,

[8] Βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας και ευρυζωνικές συνδέσεις υψηλής ταχύτητας·

4. να ενισχύσει την ικανότητα και την αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης στο να σχεδιάζει και να υλοποιεί δημόσια έργα και πολιτικές σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο· να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος